

Dornröschen

Vor Zeiten war* ein König und eine Königin, die sprachen jeden Tag: „Ach, wenn wir doch ein Kind hätten!“; aber sie bekamen keins. Da trug sich zu, als die Königin einmal im Bade saß, dass ein Frosch aus dem Wasser ans Land kroch und zu ihr sprach: „Dein Wunsch wird erfüllt werden, ehe ein Jahr vergeht, wirst du eine Tochter zur Welt bringen.“ Was der Frosch gesagt hatte, das geschah, und die Königin gebar ein Mädchen, das war so schön, dass der König vor Freude sich nicht zurückhalten konnte und ein großes Fest gab.

Er **lud** nicht bloß seine Verwandten, Freunde und Bekannten, sondern auch die weisen Frauen dazu **ein***, damit sie dem Kind hold und gewogen wären. Es waren ihrer dreizehn in seinem Reich. Weil er aber nur zwölf goldene Teller hatte, von welchen sie essen sollten, so musste eine von ihnen daheim bleiben.

Das Fest ward mit aller Pracht gefeiert, und als es zu Ende war, beschenkten die weisen Frauen das Kind mit ihren Wundergaben: die eine mit Tugend, die andere mit Schönheit, die dritte mit Reichtum, und so mit allem, was auf der Welt zu wünschen ist. Als elf von ihnen ihre Sprüche getan hatten, trat plötzlich die dreizehnte herein. Sie wollte sich dafür rächen, dass sie nicht eingeladen war, und ohne jemand zu grüßen oder nur anzusehen, rief sie mit lauter Stimme: „Die Königstochter soll sich in ihrem fünfzehnten Jahr an einer Spindel stechen und tot hinfallen.“ Und ohne ein Wort weiter zu sprechen, kehrte sie sich um und verließ den Saal.

Alle waren erschrocken, da trat die zwölfte hervor, die ihren Wunsch noch übrig hatte. Weil sie den bösen Spruch nicht aufheben, sondern nur mildern konnte, so sagte sie: „Es soll aber kein Tod sein, sondern ein hundertjähriger tiefer Schlaf, in welchen die Königstochter fällt.“

* Minulost (2)

Es **lebte** ein König.

Es **war** ein König.

Es war **einmal** ein König.

In früheren Zeiten lebte einmal ein König.

Vor Zeiten war ein König und eine Königin.

Žil jeden král.

Byl jeden král.

Byl jednou jeden král.

V dávných dobách žil jeden král.

Před dávnými dobami byl jeden král
a královna.

Gramatika: V němčině lze minulost vyjádřit různými způsoby; např. slovesnými časy, často s pomocí přidaných příslovcí, přídavných nebo podstatných jmen.

Tip: Můžete si vybrat z mnoha možností. Na druhou stranu platí:

Wer die Wahl hat, hat die Qual.

Více možností, větší trápení.

Šípková Růženka

Před dávnými časy žili, byli král a královna, kteří si každého dne říkali: „Ach, kéž bychom tak měli děťátko!“, ale nedostávalo se jim žádného. Tu se přihodilo, že královna jednou seděla v koupeli a z vody vyskočila na břeh žába a promluvila: „Tvé přání bude splněno, než uplyne rok, přivedeš na svět dceru.“ Co žába řekla, to se stalo, a královna porodila děvčátko, které bylo tak krásné, že král se radostí neudržel a uspořádal velkou slavnost.

Nepozval pouze příbuzné, přátele a známé, ale také sudičky, aby bylo dítěti nakloněno štěstí. V říši jich bylo třináct. Protože však měl pouze dvanáct zlatých talířů, ze kterých jedly, musela jedna z nich zůstat doma.

Slavnost se slavila ve vši nádheře, a když se chýlila ke konci, obdarovaly sudičky dítě podivuhodnými dary: jedna ctností, druhá krásou, třetí bohatstvím a tak vším, co si na světě lze přát. Když se jedenáct z nich vyslovalo, vstoupila náhle třináctá. Chtěla se pomstít za to, že nebyla pozvána, a aniž by kohokoliv pozdravila nebo se jen na někoho podívala, hlasitě zvolala: „Královská dcera se v roce patnáctém o vřeteno píchne a mrtvá k zemi padne.“ A bez dalšího slova se otočila a opustila sál.

Všichni byli vyděšení, tu přistoupila dvanáctá, která měla ještě přání v záloze. Protože nemohla zlou sudbu odvrátit, ale pouze zmírnit, pravila: „Nebude to smrt, ale stoletý hluboký spánek, do kterého královská dcera upadne.“

* Slovesa s odlučitelnými předponami

Er **lud** seine Verwandten zum Essen **ein**.

Ale: Ich werde / sollte die Verwandten nicht zum Essen **einladen**.

Das schöne Mädchen **ging** die Strasse **auf** und **ab**.

Das Konzert **fängt** um 7 Uhr abends **an**.

Pozval příbuzné na hostinu.

Pozvu / měl bych pozvat příbuzné na hostinu.

Krásná dívka chodila ulicí nahoru a dolů.

Koncert začíná v sedm večer.

Gramatika: Předpona je na konci věty. (V infinitivním tvaru se předpona neodděluje od slovesa.) V případech pomocných a způsobových sloves stojí sloveso v infinitivu na konci věty.

Tip: Přízvuk je vždy na odlučitelné předponě. Tady téměř neuděláte chybu.

Der König, der sein liebes Kind vor dem Unglück gern bewahren wollte, ließ den Befehl ausgeben, dass alle Spindeln im ganzen Königreiche verbrannt werden sollten. An dem Mädchen wurden die Gaben der weisen Frauen sämtlich erfüllt, denn es war so schön, sittsam, freundlich und verständig, dass es jedermann, der es ansah, liebhaben musste.

Es geschah, dass an dem Tage, wo es gerade fünfzehn Jahre alt ward, der König und die Königin nicht zu Haus waren und das Mädchen ganz allein im Schloss zurückblieb. Da ging es überall herum, sah sich Stuben und Kammern an, wie es Lust hatte, und kam endlich auch an einen alten Turm. Es stieg die Wendetreppe hinauf und gelangte zu einer kleinen Türe. In dem Schloss steckte ein verrosteter Schlüssel. Als das Mädchen ihn umdrehte, sprang die Türe auf. In dem kleinen Stübchen saß eine alte Frau und spann mit einer Spindel emsig ihren Flachs.

„Guten Tag, du altes Mütterchen“, sprach die Königstochter, „**was*** machst du da?“

„Ich spinne“, sagte die Alte und nickte mit dem Kopf.

„Was **ist*** das für ein Ding, das so lustig herumspringt?“ sprach das Mädchen, nahm die Spindel und wollte auch spinnen. Kaum hatte sie aber die Spindel angerührt, so ging der Zauberspruch in Erfüllung, und sie stach sich damit in den Finger.

In dem Augenblick aber, wo sie den Stich empfand, fiel sie auf das Bett nieder, das da stand, und lag in einem tiefen Schlaf. Und dieser Schlaf verbreitete sich über das ganze Schloss: der König und die Königin, die eben heimgekommen waren und in den Saal getreten waren, fingen an einzuschlafen, und der ganze Hofstaat mit ihnen. Da schliefen auch die Pferde im Stall, die Hunde im Hofe, die Tauben auf dem Dache, die Fliegen an der Wand, ja, das Feuer auf dem Herde flackerte, ward still und schlief ein, und der Braten hörte auf zu brutzeln, und der Koch, der den Küchenjungen, weil er etwas falsch gemacht hatte, an den Haaren ziehen wollte, ließ ihn los und schlief. Und der Wind legte sich, und auf den Bäumen vor dem Schloss regte sich kein Blättchen mehr.

* **Was? (Co?)**

Was ist das?

Co je to?

Was arbeitest du da?

Co tu vytváříš?

Was sagst du?

Co říkáš?

Was ist es, das ich holen soll?

Co mám přinést?

Was ist sein Vater?

Co dělá jeho otec?

Gramatika: Pomocí *was* se na něco ptáme, např. na činnost.

Tip: Nikdy se neptejte pouze *Was*?

Král chtěl své drahé dítě uchránit před neštěstím, vydal tedy rozkaz spálit všechna vřetena v celém království. Dary sudiček se do jednoho vyplnily, děvče bylo tak krásné, cudné, laskavé a rozumné, že každý, kdo ho spatřil, musel ho mít rád.

A tak se stalo, že na den jejich patnáctých narozenin nebyl král s královnou doma a dívka zůstala v celém zámku sama. Chodila všude kolem, dívala se do světnic a komor podle libosti, až nakonec přišla ke staré věži. Vystoupala po točitých schodech nahoru a ocitla se u malých dveří. V zámku vězel zrezivělý klíč. Když jím dívka otočila, dveře se rozletěly. V malé světničce seděla stará žena a pilně předla na kolovrátku len.

„Dobrý den, stará matičko,“ promluvila královská dcera, „co zde děláš?“

„Předu,“ odpověděla stařena a pokývala hlavou.

„Co to je za věc, která tak vesele poskakuje?“ zeptala se dívka, sáhla po vřetenu a chtěla také příst. Sotva se ho však dotkla, vyplnilo se kouzelné zaříkadlo a ona se píchla do prstu. V okamžiku, kdy pocítila píchnutí, spadla na postel a upadla do hlubokého spánku. A spánek se rozšířil po celém zámku. Král a královna, kteří právě přišli domů a vkročili do sálu, začali spát a celý dvůr s nimi. Usnuli také koně ve stájích, psi na dvoře, holubi na střeše, mouchy na stěně, dokonce oheň, který v kamnech plápolal, se utišil a usnul, pečíňka se přestala škvárit a kuchař, jenž chtěl vytáhat kuchtíka za vlasy kvůli nějaké špatnosti, ho pustil a usnul. Vítr se utišil a na stromech před zámkem se ani lísteček nepohnul.

* Sein (být)

Ich **bin** kein Prinz.

Nejsem žádný princ.

Sie ist eine Prinzessin.

Je princezna.

Wir **sind** heute zusammen.

Jsmе dnes spolu.

Ihr **seid** nicht zu Hause.

Nejste doma.

Der Lehrer **ist** seit gestern **krank**.

Učitel je od včerejška nemocný.

Das ist eine Spindel.

To je vřeteno.

Das ist die dreizehnte weise Frau.

To je třináctá sudička.

Gramatika: *Sein* je nepravidelné sloveso. *Das ist* se používá v rámci bližšího označení věci nebo osoby.

Tip: Nic nepomáhá, jednotlivé tvary se musíte naučit.

Rings um das Schloss aber begann eine Dornenhecke zu wachsen, die jedes Jahr höher wurde und endlich das ganze Schloss umzog und darüber hinaus wuchs, dass gar nichts mehr davon zu sehen war, selbst nicht die Fahne auf dem Dach. Es verbreitete sich aber die Sage in dem Land von dem schönen schlafenden Dornröschen, wie die Königstochter genannt wurde. Und so kamen von Zeit zu Zeit **Königssöhne*** und wollten durch die Hecke in das Schloss dringen. Es gelang ihnen aber nicht, denn die Dornen hielten die Hecke fest zusammen, wie wenn sie Hände hätten, und die Jünglinge blieben darin hängen, konnten sich nicht wieder losmachen und starben eines jämmerlichen Todes.

Nach langen, langen Jahren kam wieder einmal ein Königssohn in das Land und hörte, wie ein alter Mann von der Dornenhecke erzählte, es sollte ein Schloss dahinter stehen, in welchem eine wunderschöne Königstochter, Dornröschen genannt, schon seit hundert Jahren schliefe, und mit ihr schliefe der König und die Königin und der ganze Hofstaat.

Er wusste auch von seinem Großvater, dass schon viele Königssöhne **gekommen wären*** und versucht hätten, durch die Dornenhecke zu dringen, aber sie wären darin hängengeblieben und eines traurigen Todes gestorben.

Da sprach der Jüngling: „Ich fürchte mich nicht, ich will hinaus und das schöne Dornröschen sehen.“ Der gute Alte mochte ihm abraten, wie er wollte, er hörte nicht auf seine Worte.

Nun waren aber gerade die hundert Jahre verflossen, und der Tag war gekommen, wo Dornröschen wieder erwachen sollte. Als der Königssohn sich der Dornenhecke näherte, waren es lauter große schöne Blumen, die taten sich von selbst auseinander und ließen ihn unbeschädigt hindurch, und hinter ihm taten sie sich wieder als eine Hecke zusammen. Im Schlosshof sah er die Pferde und scheckigen Jagdhunde liegen und schlafen, auf dem Dache saßen die Tauben und hatten das Köpfchen unter den Flügel gesteckt.

* Bez členu

Von Zeit zu Zeit kamen (...) Königssöhne.

Vögel haben Federn.

Také možné:

*Von Zeit zu Zeit kamen **die** Königssöhne.*

Čas od času přišli kralevicové.

Ptáci mají peří.

Čas od času přišli kralevicové.

Gramatika: Pokud dochází k zobecňování, člen se nepoužívá.

Tip: Nezoufejte, je třeba hodně času, abyste člen používali podle citu.

Zámek však začal obrůstat trním, které bylo každým rokem vyšší, až nakonec celý zámek pohltilo a rostlo dále do výšky, takže nebylo vidět vůbec nic, ani prapor na střeše. V zemi se však rozšířila pověst o krásné spící Šípkové Růžence, jak královské dceři začali říkat. A tak přicházeli čas od času kralevice a chtěli trním do zámku proniknout. Nedařilo se jim to však, protože trny i keře držely pohromadě tak pevně, jako kdyby měly ruce, a mládenci v nich zůstali viset, nemohli se vyprostit a umírali žalostnou smrtí.

Po dlouhých, předlouhých letech přišel do země kralevic a poslechl si vyprávění starého muže o trnitém houští, za kterým stojí zámek, v němž již sto let spí čarokrásná královská dcera jménem Šípková Růženka a s ní tam spí také král a královna a celý dvůr.

Od svého dědečka věděl, že přišlo již mnoho kraleviců a pokusilo se proniknout trním, ale zůstali v něm viset a zemřeli smutnou smrtí.

Tu jinoch promluvil: „Nebojím se, půjdu a spatřím krásnou Šípkovou Růženku.“ Ať se ho dobrý stařec snažil sebevíc odradit, neposlouchal jeho slova.

Nyní však uplynulo sto let a nadešel den, kdy měla Šípková Růženka znovu procitnout. Když se kralevic přiblížil k trní, byla na něm spousta velkých krásných květů, které se před ním samy rozestoupily a nezraněného ho vpustily, aby se za ním opět jako trní zavřely. V zámeckém dvoře viděl ležet a spát koně a strakaté lovecké psy, na střeše seděli holubi a hlavičky měli schované pod křídlem.

* Nepřímá řeč (2)

Der Großvater erzählte uns, dass viele Königssöhne schon gekommen seien und es versucht haben, aber seien in der Dornenhecke hängen geblieben.

Dědeček nám vyprávěl, že už přišlo mnoho kraleviců a pokoušeli se projít trním, ale zůstali v něm viset.

Er sagte, dass er sie schon immer geliebt hätte und zu ihr ziehen würde.

Říkal, že ji vždy miloval a že by se k ní nastěhoval.

Gramatika: Pomocí nepřímé řeči se vyjadřuje mínění někoho jiného. Za tím účelem se používá nejčastěji tvar konjunktivu (oba tvary). Tvary konjunktivu I se tvoří z přítomného času. Tvar *haben es versucht* není jednoznačný, použije se proto tvar *hätten es versucht*.

Tip: Zapamatujte si hlavně tvary konjunktivu těchto sloves: *haben, werden, können a müssen*.

Und als er ins Haus kam, schliefen die Fliegen an der Wand, der Koch in der Küche hielt noch die Hand, als wollte er den Jungen anpacken, und die Magd saß vor dem schwarzen Huhn, das sollte gerupft werden. Da ging er weiter und sah im Saale den ganzen Hofstaat liegen und schlafen, und oben bei dem Throne lagen der König und die Königin. Da ging er noch weiter, und alles war so still, dass einer seinen Atem hören konnte, und endlich kam er zu dem Turm und öffnete die Türe zu der kleinen Stube, in welcher Dornröschen **schlief**.*

Da lag es und war so schön, dass er die Augen nicht abwenden konnte, und er bückte sich und gab ihm einen Kuss. Wie er es mit dem Kuss berührt hatte, schlug Dornröschen die Augen auf, erwachte und blickte ihn ganz freundlich an. Da gingen sie zusammen herab, und der König erwachte und die Königin und der ganze Hofstaat und sahen einander mit großen Augen an. Und die Pferde im Hof standen auf und rüttelten sich; die Jagdhunde sprangen und wedelten; die Tauben auf dem Dache zogen das Köpfchen **unterm*** Flügel hervor, sahen sich um und **flogen*** ins Feld; die Fliegen an den Wänden krochen weiter; das Feuer in der Küche erhob sich, flackerte und kochte das Essen; der Braten fing wieder an zu brutzeln; und der Koch gab dem Jungen eine Ohrfeige, dass er schrie; und die Magd rupfte das Huhn fertig.

Und da wurde die Hochzeit des Königssohns mit dem Dornröschen in aller Pracht gefeiert, und sie lebten vergnügt bis an ihr Ende.

* **Splynutí**

*Die Tauben zogen das Köpfchen **unterm** Flügel hervor.*

Holubi vytáhli hlavičky zpod křídla.

***Nachm** Essen gehen wir spazieren.*

Po jídle půjdeme na procházku.

*Wir bringen dich **ins** Krankenhaus und gehen dann **zur** Party.*

Odvezeme tě do nemocnice a pak půjdeme na večírek.

***Beim** Metzger holte er sich eine frische Pferdewurst.*

V řeznictví si koupím čerstvý koňský salám.

***Am** 30. Juli feiert meine Frau ihren Geburtstag.*

30. července slaví moje žena narozeniny.

Gramatika: Když dojde ke splynutí předložky a členu, je to známka toho, že člen je nepřízvučný. Ke splynutí nejčastěji dochází v mluvené řeči, v mnoha případech je považováno za příznak hovorovosti.

Tip: Členy byste měli používat v případech, pokud následuje vedlejší věta nebo upřesňující slovo, např.:

*Sie gingen **in das** Haus, das sie kaufen wollten.*

Vešli do domu, který chtěli koupit.

*Er geht **auf das** Matthias-Lerch-Gymnasium.*

Chodí na Gymnázium Matyáše Lercha.

Ale:

*Er geht **aufs** Gymnasium.*

Chodí na gymnázium.

A když přišel do budovy, spaly mouchy na stěně; kuchař v kuchyni držel ruku ve vzduchu, jak chtěl chytit chlapce; a děvečka seděla před černou slepicí, které měla peří vytrhat. Šel dál a v sále viděl ležet a spát všechny dvořany, nahoře na trůnu ležel král a královna. Šel ještě dál a všude bylo takové ticho, že slyšel vlastní dech. Konečně přišel k věži a otevřel dveře malé světničky, kde spala Šípková Růženka.

Ležela tu a byla tak krásná, že od ní nemohl oči odtrhnout, sklonil se k ní a políbil ji. Když se jí políbek dotkl, otevřela Šípková Růženka oči, procitla a laskavě se na něj podívala. Společně sestoupili dolů a král i královna se probudili a s nimi celý dvůr a vykuleně se na sebe dívali. A koně ve stáji vstali a otráslí se; lovečtí psi vyskočili a zavrtěli ocasem; holubi na střeše vytáhli hlavičky zpod křídla, rozhlédli se a rozletěli se na pole, mouchy pokračovaly v lezení po stěně; oheň v kuchyni se rozhořel, zaplápolal a vařil jídlo; pečeně se znovu začala škvařit a kuchař vlepil chlapci pohlavěk, že vykřikl; a děvečka vytrhala slepici peří.

A tak se slavila přepychová svatba královny s Šípkovou Růženkou a žili spolu šťastně až do konce.

* Silná a slabá slovesa

Die Flamme flatterte.

Der Braten brutzelte.

Die Magd rupfte das Huhn.

Er redete zu ihm.

Die Tauben flogen (fliegen) auf das Feld.

Die Fliegen krochen (kriechen) weiter.

Das Feuer erhob sich (sich erheben).

Oheň plápolal.

Pečeně se škvařila.

Děvečka škubala kuře.

Mluvil k němu.

Holubi letěli na pole.

Mouchy lezly dále.

Oheň vzplanul.

Gramatika: Slovesa třídy t (jiný název: slabá nebo pravidelná slovesa) tvoří préteritum s *-t/-te*. Slovesa samohláskové třídy (jiný název: silná nebo nepravidelná slovesa) mění v préteritu samohlásku v kmenové slabice.

Tip: Nic nepomáhá, jednotlivé tvary se musíte naučit.

Textverstehen

Fragen

1. Warum werden eigentlich weise Frauen zu dem Fest eingeladen?
2. Warum lässt der König nicht noch einen weiteren Teller anfertigen?
3. Warum kann die weise Frau den Spruch der anderen nicht außer Kraft setzen?
4. Es ist seltsam: Im ganzen Königreich lässt der König die gefährlichen Spindeln verbrennen, aber die Spindel im Schloss vergisst man. Was kann man darauf erwidern?
5. Das einzige Kind hat Geburtstag, doch die Eltern sind nicht zu Hause. Versuchen Sie eine Erklärung. Denken Sie daran, wie alt das Mädchen geworden ist.
6. Wer ist eigentlich schuld daran, dass sich die Königstochter sticht?
7. Warum sterben so viele unschuldige junge Prinzen?

Porozumění textu

Otázky

1. Proč byly na slavnost pozvány sudičky?
2. Proč král nenechá vyrobit ještě jeden talíř?
3. Proč nemůže sudička zrušit zaříkadlo druhé sudičky?
4. Je to zvláštní: Král nechá spálit všechna vřetena po celé královské říši, ale na vřetena v zámku zapomene. Co se na to dá říct?
5. Jediné dítě má narozeniny, ale rodiče nejsou doma. Pokuste se podat vysvětlení. Zohledněte, kolik let dívce bylo.
6. Kdo nese vinu na tom, že se královská dcera píchne do prstu?
7. Proč zemře tolik nevinných mladých princů?

